

MAGYAR NÉP

KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:

évi ár	100 L.
fél évi ár	50 L.
hártyévi ár	30 L.
egyszeri száma ára	2 L.

Főszerkesztő:

GYALLAY DOMOKOS

Szerkesztő:

PETRES KÁLMÁN

Megjelenik minden szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Str. Baron L. Pop (volt Brassai-utca) 5. szám

Csángó véreink.

Kik a csángók? Mit jelent a csángó név? Sokat és sokféléen már ezekről a kérdésekről a történet- és a nyelvtudósok. A név nézve egyhangúan azt vallják, amit a mindennapi élet igazsága bizonyít, hogy magyarok, testvéreink. A név eredetükre nézve azonban nagyon megoszlanak a nézetek. Egyesek azt vallják, hogy a csángók azoknak az ősmagyaroknak az utódai, akik Etelközben (a mai Moldova-Beszarábia egy részében) telepsztek, amikor a magyarok többsége onnan elhúzva a Kárpátok medencéjében új hazát alapított. Anyagi bizonyos, hogy a csángómagyarok Moldova őslakói közé tartoznak s egy Rómeo nevű román író már 1870 évvel ezelőtt azt hirdette, hogy a Tatros völgyében a csángó-magyarok régebbi lakosok, mint a románok.

Mások meg a magyarokkal rokon besenyő és kún utódait látják bennök, akik közé sok székely vándorolt ki Erdélyből. A csángó nyelvjárás több sajátosságáról ki is mutatták a tudósok, hogy azok a török nyelvű moldvai tartozó besenyők és kúnok nyelvéből származnak. A legeredetibb ebben a tekintetben

Karácsonyi János, a tudós nagyváradi püspök nézete. --- Eszerint a moldvai csángók a magyarországi pécsi egyházmegyéből menekültek

kapták. Ötszáz év múlva, 1420 körül utódaik elfogadták az akkor nagyon terjeszkedő huszita eretnekséget. Amde a huszita eretnekséget akkoriban ép úgy üldözték, mint napjainkban a bolsevizmust. Ezért kellett elmenekülniök a pécsvidéki egykori kozár utódoknak Moldvába s azért éppen Moldvába, mert az akkori moldvai fejedelem pártolta a huszitákat.

Annyit a történelem feltétlenül tud igazolni, hogy Moldvában a magyarság csaknem 150 éven át huszita vallású volt. A moldvai magyar husziták fordították le ezelőtt 500 évvel, valahol a Tatros folyó völgyében, az egész Szentírást először magyar nyelvre.

A „csángó” nevet is sokféleképpen magyarázták. Voltak, akik nyelvük, beszédük „csengető, csángató, csángó” hangzásból próbálták ezt a szót megfejteni. Mások azt erősítették, hogy a „csángó” szó nem más, mint a „sóvágó” szó elváltozása. (A moldvai csángók egy része

Hadikfalvi magyar jegyespár.

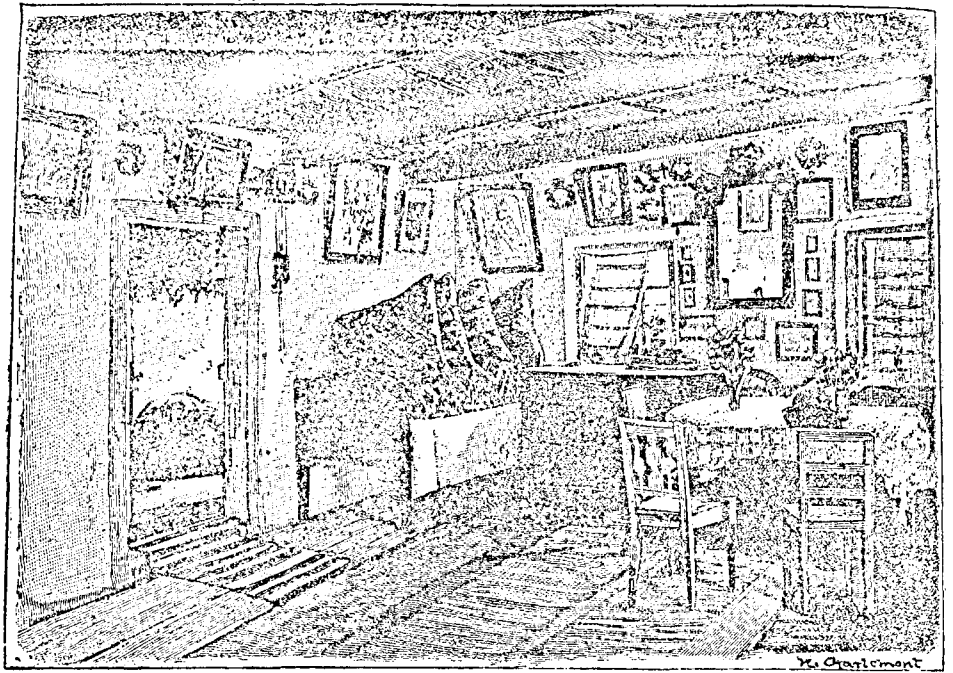
le az Al-Dunán át s onnan Északra, Moldvába, mai lakóhelyükre. A honalapító magyarokhoz csatlakozó török fajta kozárok a honalapításkor éppen Pécs vidékét

ugyanis sóban gazdag vidéken lakva, sófejtéssel, sóvágással foglalkozott.) A legújabb és egyszerűségi legvalószínűbb magyarázat szerint a csángó szó azt

jelenti: *kivándorló, elbujdosó*. (Vagyis a csángó szó ma már kiveszett „csángani“ igéből származik. Ennek ma is megfelelő rokonai: csatangelni, csomagolni stb.)

A moldvai csángó-magyarok történetét, sajnos, nem ismerjük elég részletesen. Azt is, amit róluk tudunk, vallásukkal kapcsolatban maradt ránk. A különböző kath. szerzetesek, akik a moldvai katolikusokat látogatták és lelkiileg gondozták, jelentéseikben állandóan beszámolnak a csángó-magyarokról is. A moldvai csángó-magyarok életében vallási és nemzeti szempontból nevezetesebb szerepet játszottak: Tabuk Mihály, aki 1570 tájt az utolsó magyar huszitákat is visszatérítette a kath. egyházba s akit nagy szónoki képessége miatt az akkori moldvai fejedelem is igen nagyra becsült. Egy emberöltővel később szerepelnek: Váradi János és Kecskeméti Ambrus kiváló ferences barátok. Egy újabb emberöltő múlva, 1670 tájt Tapolczai István derécsi ferencessel találkozzunk moldvai véreink körében. II. Rákóczy Ferenc küldte Moldvába Lippai István jezsuitát. A Mária Terézia korában erőszakosan felállított csiki határőrezreddel kapcsolatos mozgalom vezetője volt Zöld Péter madéfalvi születésű székely pap, aki rendületlenül küzdött a székelység jogaiért, börtönt is szenvedett törhetetlen magatartásáért s végül is több ezred magával Moldvába menekült. Itt 4 évig tartózkodott s ezalatt végigjárta az összes moldvai csángó-magyar falvakat. Csikba visszatérve mint csik-rákosi plebános halt meg. A múlt század első éveiben Bocskor István pap szenvedett fogságot (Temesvárt) lelkes magyar magatartása miatt. Dénes Imre pécsi egyházmegyei pap most 100 éve nyitotta meg az első magyar iskolát Jasiban.

Születésére nézve is moldvai csángó-magyar volt Petrás Ince János (1811—1887), aki közel 50 évig volt klizsei pap; lelkes, fáját szerető pap volt, aki levelezett a ma-

Istensegltsi magyar szoba.

gyar nyelvtudósokkal (Döbrentey stb.). Midőn egyik, magáról megfélemedezett híve orvul rátört s halálosan megsebesítette, ő nem árulta el a gyilkos nevét, habár még hónapokig élt. Annyira szerette a fáját, hogy — a nagy Széchenyi István szellemében — még az orgyilkosnak is megbocsátott.

A világi rendből is látunk nevezetes embereket a moldvai csángó-magyarság körében. Közülök egy névtelen most 300 éve a moldvai fejedelem íródiákja volt. Petrás Mihály (az említett Petrás Imre János öse) most 250 éve már magyar krónikát kezdett írni. A maroszéki, nyárádköszvényesi születésű Viola József (1770—1858), Moldva országos főorvosa is szeretettel tanulmányozta vérei sorsát s népdalaikat gyűjtögette.

Az erdélyi és a magyarországi papság több tagja is megfordult hosszabb vagy rövidebb időre moldvai véreink közt. Ezek közül nevezetesebbek: Sámbar Mátyás jezsuita (XVII. század), Péterfi Károly tudós jezsuita két társával (1743), Gegő Elek csiki ferences és Haynald Lajos erdélyi püspök, majd kalocsai érsek és biboros, világhírű növénytudós. Batthyány Ignác, az erdélyi katolikusok egy másik nagy püspöke pedig, a Zöld Pétertől bekért ada-

tok alapján a pápától igyekezett üdvös intézkedéseket kieszközölni a moldvai csángó-magyarság javára.

Az idegen származású papok közül főleg ketten viseltettek nagy szeretettel moldvai véreink iránt: Bandini Márk bosnyák és Parcsetics Péter bulgár származású érsek (XVII. század).

Itt kell megemlítenünk, hogy az idegen, főleg olasz és lengyel papság nem foglalkozott véreink magyar anyanyelvével s így részben ezeknek tulajdonítható, hogy sokan elfelejtették a magyar nyelvet. Pedig a csiksomlyói ferencesek, meg a hozzájuk tartozott bákai (Băcău) kolostor mindent elkövettek az anyanyelv ápolására. 1670-ben meghatóan panasolják a somlyaiak, hogy Moldvában nemcsak a testi táplálékban nagy a hiány, hanem még sokkal égetőbb a lelki eledel hiánya. 1746-ban a bákaiak bírójuk vezetése alatt egy küldöttséggel fordultak a háromszéki Szent-Katolánán missziót tartó jezsuitákhoz, hogy őket is keressék fel, mert őket senki sem ápolja és vigasztalja magyar nyelven. 40 év múlva az ojtózi szoros katona papja jegyezte fel, hogy télviz idején is sokan keresték fel Moldvából, hogy nála — aki magyarul is tu-

dott — gyónásukat elvégezhessek. Zöld Péter jegyezte fel, hogy sokan meg sem voltak keresztelve még felnőtt korukban sem, olyan bizalmatlansággal viseltettek a moldvai csángó-magyar szülők a nyelvüket nem beszélő idegen papokkal szemben. Most 80 éve Kopácsi esztergomi érsek lépett közbe azért, hogy moldvai véreink nyelvüket értő lelkipásztorokat kapjanak.

Említettük már, hogy az erdélyi székelység kivándorlása egyre növelte a moldvai csángók számát. Így főleg 1490 tájt és Mária Terézia korában, Zöld Péter idejében. 1490 tájt nagy ellensége volt a székelyeknek Báthory István vajda s az ő kegyetlensége elől igen sok székely menekült át Moldvába, ahol pld. Szabófalva (ma Săbăoani) nevű nagy, népes községet alapították. De messzi egész a Fekete-tenger vidékére is elmentek ekkor. Itt alapították Csöbörcsök falut, amely azóta eltűnt, de ahol Zöld Péter még járt.

Mária Terézia és II. József alatt, most 150—140 éve, keletkeztek a bukovinai csángó falvak: Istensegits, Fogadjisten, Andrásfalva, Hadikfalva, Józseffalva. Ezeknek a falvaknak a lakói Moldvából költöztek át Bukovinába, amely akkor frissen szerzett osztrák tartomány volt. Az osztrák kormány nagy szüksége volt dolgozó munkás kezekre s az erőszakosan felállított csiki határhozreddel kapcsolatos mozgalmak alatt Moldvába menekült magyarság egy részét kegyelem- és más ígéretekkel átédesgette Bukovinába.

1880 tájt nagy mozgalom indult meg a bukovinai csángók hazatelepítése érdekében. A mozgalom azonban nem volt kellőképpen megszervezve, a telepítésre kijelölt aldunai vidék nem volt eléggé megvédve a Duna áradásai ellen. Így keletkezett több aldunai (Székelykeve, Sándoregyháza, Hertelendyfalva) és Déva környéki csángó telep. A 77 éves Pancz Mihály a vonaton halt meg (1883), Galicziában.

A bukovinai csángók vidám

lelkülettűek, vallásosak, nagyon kedvelik a zenét és a táncot. Igen szépek a lakodalmi és a keresztelési szokásaik.

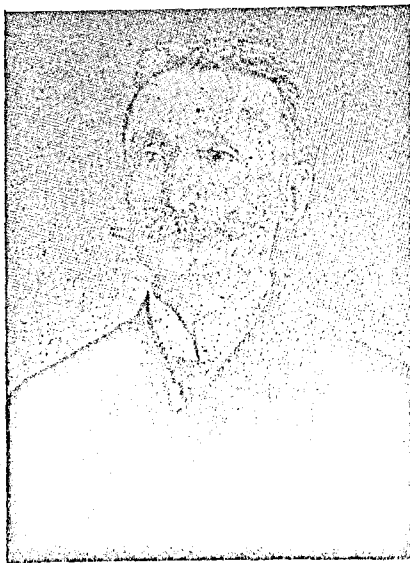
A ref. egyház hamarabb alakult meg Bukovinában, mint Moldvában. A moldvai ref. egyházat most 110 éve szervezte Barátosi Béder Jenő levita.

A brassóvidéki hétfalusi csángókról és jeles költőjükről, Zajzoni Rab Istvánról (1832—1862) majd más alkalommal.

Csángó véreink mindig hasznos polgárai voltak az államnak. Szépen igazolja ezt egy pártatlan szemtanú, egy francia gróf, aki most 140 éve (1787) a moldvai fejedelem titkára volt. Feljegyzése szerint: „A moldvai magyarok általában véve komolyabbak, tanulékonyabbak és az adófizetésben pontosabbak, mint a románok.” Állampolgári és faji kötelességeiket ezután is bizonyára így fogják teljesíteni amikor az Isteni Gondviselés a román államban egye sitette őket erdélyi magyar testvéreikkel. *Dr. Bitay Árpád.*

Márki Sándor

volt kolozsvári, majd szegedi egyetemi tanár
1853—1925.

Elszorul a szívünk és a Gondviselés kiszámíthatatlan végzéseiben való keresztényi megnyugvás mellett is fájdalmas megdöbbenéssel állunk oly hatalmas magyar értékeinknek egyre bekövetkező elmulása előtt. *Meghalt*

Márki Sándor. Ez a szeplőtlen jellemű, ritka kedvességű, emelkedett felfogású történetíró és tanár, aki úgy áll elmult évtizedeink kiváltságosainak sorában, mint az ember és a tudós igazi eszményképe.

Márki Sándor 1853 március 27-én született az aradmegyei Kétegyházán. Tanulmányai elvégzése után 24 éves korában főreáliskolai tanár lett Aradon. Egyetemi tanári működését 1892-ben kezdte meg, mint a világtörténelem közép- és újkorának tanára Kolozsvárt. E lapszám nem volna elég azoknak a nagy történelmi műveknek (Dózsa György, II. Rákóczi Ferenc, I. Ferencz József életrajza, A Középkor és Újkor Történe. stb.), kisebb-nagyobb értekezéseknek (német és francia nyelven is), emlékbeszédeknek felsorolására, melyek munkás életének halhatatlan emlékét őrzik. Minden írását lángoló hazaszeretettel sezzel nemesen összeegyeztetett tárgyilagosság, tökéletes alaposság és a legválasztékosabb formaszépség jellemzik. Bámulatosan uralkodott az emberiség egész történelmének mérhetetlen anyaga fölött, s mindig maga előtt látva annak végtelen térségeit, módszerében a legmegragadóbb párhuzamok és hasonlóságok megjelenítésével tette szemléletesebbé és szebbé előadásait, írásait. Ebben nem volt párja. Azonkívül nemcsak tudós volt, hanem mélyérzésű költő is, — „aki friss, tüde és könnyed nyelven írt, virággal hintette előttünk az események útját, midőn a világirodalom költészetének a történelemből fakadt virágterméséből lépjen-nyomon az olvasó elé dobott egy-egy marék virágot“.

A vele és írásaival való társalgás mindig egy tisztultabb és eszményibb légkörbe emelt. Ez volt az ő világa, ahol „szeretettel tele szíven keresztül szűrte kristálytisztává történelmi felfogását“. A magyar szellem egyik legkiválóbb képviselője volt, a történelmi emlékekben és hazafilozófiájában gazdag Erdélyt és Kolozsvárt rajongó-ság szerette: mondjunk tehát mi is neki forró szeretettel és halhatatlan emléke iránti mélységes hódolattal

Isten hozzád-ot.

BELPOLITIKA

KÜLFÖLD

Az érettségi vizsgálatok. A lefolytatott érettségi vizsgálatok eredménye részben már ismeretes. Ez az eredmény igen elszomorító. Nagy számban buktak el már az írásbeli vizsgálatokon a tanulmányaikat végző ifjak s ez az arány a szóbeli vizsgálatokon még rosszabbá vált. Ez előrelátható volt, olyan rendszer mellett, melynél a tanár és tanuló egymást nem ismerik s az idő sem elégséges a tanulók tudásának és értékének megállapítására. Ebből csak egy következtetést lehet levonni: megfelelő új rendszerrel kell a mostanit helyettesíteni s valamilyen utját-módját ki kell találni annak, hogy a most megbukott diákok az érettségi vizsgához hozzájuthassanak, annál inkább, mert nemcsak a kisebbségi tanulókat sújtotta az eredmény.

Orosz kémek Romániában. A bukaresti sziguranca nagy orosz kém szervezetet fedezett fel. A szovjet új kémkedési módszerére a cseh sziguranca hívta fel a mi hatóságaink figyelmét, melyek a kapott utbaigazítások alapján le is leplezték a kém szervezetet. A kémek ezúttal németek s a náluk talált iratokból meg lehet állapítani, hogy a bolsevista kém szervezetek központját már áttették Bécsből Berlinbe s onnan végzik munkájukat egész Európában, de különösen Középeurópában s a Balkánon.

Hírek a megyék új beosztásáról. A közigazgatási törvénnyel kapcsolatosan több alkalommal esett már szó a megyék beosztásának megváltoztatásáról. Nagyon természetes, hogy a magyarságot ez a kérdés közelről érinti, mert az eddigi hírek szerint a megyék régi történelmi beosztása, különösen Erdélyben, nagyon meg fog változni s a székely megyék állítólag egyetlen területbe fognak összefoglaltatni. Végleges és megbízható híreket ebben a tekintetben még nem tudunk, de lehetetlennek tartjuk ezt a változtatást. A székelység olyan nagy területen lakik és olyan különböző közlekedési vonalakon érintkezik egymással, hogy már ebből a szempontból sem lehet az eddigi négy székely megyét eggyel helyettesíteni. Emellett a terv mellett olyan terv is került szóba, mely szerint a máramarosi, szilágyi, szatmári területekből s Biharnak egy részéből alakítanának három új megyét Szilágysomlyó, Nagy-károly és Nagybánya székhellyel. Ez a három megye a közölt tervek szerint egymás mellett keskeny sávban nyulna ki a magyar határig, ugyszólva minden önálló közlekedési vonal nélkül. Ezért nem is tudjuk egyébnek tekinteni pusztá kombinációnál.

Bolsevista aknamunka. Az orosz szovjet csendben, de annál nagyobb következetességgel folytatja kísérleteit, hogy a Föld egész területére kiterjessze propagandáját. Belföld rovatunkban már hírt adtunk arról a kémszervezetről, mely Berlinből a Balkánon és Középeurópában akar híveket szerezni a szovjetnek. Ezt a hírt kiegészíthetjük azzal, hogy Kinában is, Indiában is az idegenek s főként az európaiak ellen irányuló mozgalom háta megett a bolsevisták állanak. Most Délafrikára is kiterjesztették működésüket, ahol szintén az angol uralom ellen izgatnak. Állítólag Abd el Krim mozgalma is bolsevista irányítás szerint halad. Mindezek nagyon természetesen élénk visszahatást váltottak az európai népeknél a szovjet kormány ellen. Különösen Anglia az, amely erélyes eljárásra szánta el magát a bolsevista izgatás ellen s a viszony a két hatalom között már annyira kiélesedett, hogy szakításra lehet számítani. Esetleg ez az összeütközés jelenti a bolsevizmussal való leszámolás kezdetét.

Nagy izgalmat és kedvetlenséget okozott Moszkvában ez a tény, hogy egész közelfekvőnek látszik a német-francia megegyezés létrejötte s Németországnak a Nemzetek Szövetségébe való belépése. Ezt a szovjet úgy tekinti, mint egy ellene irányuló nagy államszövetség megkötésének alapját s a félhivatalos orosz lapok ki is jelentették, hogy Németországnak a Nemzetek Szövetségébe való belépése a szovjettel való szakítás.

Kínai háboru Európában. A kínai mozgalmaknak érdekes folytatása volt Európában. A múlt héten Párisban, ezen a héten pedig Berlinben indítottak háborut az ottan élő kínai diákok. Persze, nem Franciaország és nem Németország ellen, hanem saját követeik ellen. Megbeszélték a dolgot. Hirtelen tömegesen megszállták a követségeket és kényszerítették a követeiket annak kijelentésére, hogy nem fognak hazájuk ellen tárgyalásokba bocsájkózni idegen kormányokkal. A párisi és berlini rendőrség eljárta a kínai diákok ellen s egy részüket le is tartóztatta. Ekkor azonban maguk a kínai követeik keltek a diákok védelmére. Közbenjárásuk eredményel is járt, mert a letartóztatottakat szabadon bocsátották.

Nagyon jellemző ez a kínaiak egységes érzésére és összetartására. Látszik belőle, hogy mindenekelőtt nemzetük becsületére gondolnak. Lehet tőlük tanulni.

Kiüritik a Ruhr-vidéket. A Dawes-egyezmény értelmében, ha Németország jóvátételi kötelezettségét pontosan teljesíti, az egyezmény életbelépésétől számított egy év elteltével a franciák kötelesek a Ruhrvidéket kiüriteni. A német jóvátételi kötelezettségek teljesítése pontosan történt s ezért a francia kormány elhatározta, hogy a kiüritést a határidőnel két-három hónappal korábban fogja végrehajtani. Erre az elhatározásra döntő befolyást gyakorolt Chamberlain angol külügyminiszter közbenjárása, aki ily módon kívánja Németországnak a Nemzetek szövetségéhez való csatlakozását előmozdítani. A franciák kivonulása után az angol csapatok is elfogják hagyni a kölni zónát.

Olasz—cseh küzdelem Középeurópáért. Foglalkoztunk már Benes cseh külügyminiszternek azzal a tervvel, mely a Duna-menti államokat egy gazdasági közösségbe kívánta egybefoglalni. Ez a terv, mint ismeretes, nem sikerült. Nem sikerült Ausztriának Németországhoz való csatlakozása sem, mert ezt az olaszok is és a csehek is egyaránt ellenezték. Ép oly erővel törnek azonban arra, hogy Ausztriát és Magyarországot a maguk politikai és gazdasági érdekkörébe vonják. Ezek az országok u. i. kereskedelmi szempontból nagy nyereséget jelentenek mindkét államra nézve s nagy politikai erőt adna akár Olaszországnak, akár Csehországnak, ha velük bensőbb megegyezésre jutnának. Olaszország különösen azért törekszik e két ország megnyerésére, mert ily módon mentve volna a délszláv veszedelemtől és Fiume valamint Trieszt nagyon visszament kereskedelmét és hajózását új erőkhöz tudná juttatni. Viszont Csehországnak léteérdeke, hogy a barátságos kapcsolatot ő teremtsen meg, mert különben ipara és kereskedelme súlyos csapást szenved s politikailag is nehéz helyzetbe kerül. Ez a helyzet is egyike azoknak melyeket a háboru előtti nagy politikai és gazdasági egységek megszüntetése teremtett.

Kormányzás országgyűlés nélkül. Egyszerre két országból jön a hír az országgyűlés háttérbe szorításáról. Olaszországban Mussolini adott újszólván korlátlan, csak a királynak felelős, hatalmat a kormánynak, mely mellett az országgyűlés csupán tanácsadó testületté zsugorodik és az új görög köztársaságban is ilyen szerepe lesz az országgyűlésnek. Az bizonyos, hogy az országgyűlési rendszer nem mindenütt áll feladata magaslatán, de ezen a bajon talán még sem volna szabad semmivétetele után megkísérlni az orvoslást.

A marokkói események. Mivel a béke iránt megindított tapogatózások

edményvel nem jártak, Abd el Krim megindította a támadást a francia állások ellen. A franciák tartják állásaikat. Közben Abd-el-Krimet baleset érte, mert terepszemlén leesett lováról és eltört a lábát. A francia hivatalos közlés szerint békekötésről addig nem lehet szó, amíg Abd-el-Krim francia területen van.

Az utódállamok prágai konferenciáját megint elhalasztják. Az utódállamok prágai konferenciája újabb hazugsági fog szelvedni. A konferencián tárgyalásra váró kérdések még nincsenek eléggé előkészítve és hiányzik az egyeztetés megállapodás is, amely a konferencia munkálatainak eredményes voltáért előre biztosíthatná.

A tiraszpoli román-orosz tárgyalások félbeszakadtak. A Románia és Oroszország között pár nap előtt Tiraszpólban megindult tárgyalások végleg félbeszakadtak. A delegációk álláspontjai annyira eltértek egymástól, hogy minden megegyezés lehetetlenné vált. Mindkét delegáció hazautazott tehát, hogy kormányaitól megfelelő újabb javaslatokat kérjenek. Nem valószínű azonban, hogy a további tárgyalások sikerre vezessenek, mert Bratianu román miniszterelnök annak a véleménynek adott kifejezést, hogy még nem készült el az ideje annak, hogy Románia és Oroszország között megállapodás jöjjön létre a két állam közötti béremélyforgalom felvételére.

HIREK

Fontos iskolaügyi értekezlet. Nagyon fontos értekezlet (ankét) volt június 25-én Kolozsvárt a r. kath. igazgatótanácsnál. Az értekezlet elnöke Pál István prelátus volt, aki a tárgyat előkészítve, 30 kérdőpontot állított össze, amik az egész erdélyi egyházmezőre nézve az egész iskolakérdést alaptól kezdve felölelik, úgy az iskolák fenntartását és vezetését, mint az oktatást és nevelést illetően. Az értekezlet tagjai (az úgynevezett nagybizottság) a státusgyűlés tagjaiból küldettek ki, úgy, hogy abban az egész erdélyi egyházmezőre képviselve legyen. A megállapodások mind fontosak, de most csak azt közöljük, hogy a nagybizottság az egyházmezőjét 10 részre osztván, tagjainak megbízást adott, hogy ezeken a területeken olyan gyűlések tartásáról gondoskodjanak, amelyeken az egész terület képviselői jelen legyenek és annak a területnek összes iskoláit tárgyalás alá véve, utat-módot találjon arra, hogy az iskolák fenntartása biztosítva legyen. A középiskolák mellé pedig a tanári testület támogatására 5—5 tagú gondnokság beállítására íránt gondoskodjék. Ez már magában egy nagyfontosságú újítás, amitől igen sok jót vár a nagybizottság és várunk mindnyájan.

A hosszufalusi csángók között. Szép és felemelő ünnepéssel zárta be az iskolai évet a hosszufalusi ág. ev. alsótagozatu fiú és leányközépiskola. Nikodémusz Károly lelkész és dr. Papp Endre iskolaszéki elnök szárnyaló, meleg szavai után, melyekben Papp dr. az eddigi tanusított odaadó ügyszere telének megőrzésére kérte jövőre is az iskola vezetőségét, Sipos András igazgató számolt be az év történetéről. Rámutatott azokra a nehézségekre, melyekkel sikeresen küzdött meg az iskola, majd megköszönte az iskolának juttatott adományokat. A tantesület megtette s megteszi a jövőben is kötelességét — ugymond — a csángó nép iránt: tegye meg a nép is, akkor az iskola élni és virágozni fog. A további programban Bálint Mihály kántor szép éneke és a tanulók szavalatai szerepeltek, majd az ünnepség az „Erős vár a mi Istenünk” zsoltár elénekülésével nyert befejezést.

Hétfalusi gyámintézet jubileuma. A napokban tartotta meg jubileumi díszgyűlést a hétfalusi gyámintézet 40 éves fennállásának emlékére. A gyámintézet mögött kulturális tettekben gazdag múlt áll. E múlthoz méltó volt a

jubileumi közgyűlés is. Ott volt az egész Hétfalu népe. Az ünnepi beszédet Argai pütkereczki ev. lelkész mondotta. Az egyesület díszelnökeivé választották mindazokat, akik 40 év óta tagjai az egyesületnek. A díszelnökök között van az ősz Deák Sándor is, akinek az egyesület megalakításában s 40 éves működésében nagy érdemei vannak. A díszközgyűlés után néptünnepély volt.

A nándorhegyi 84 éves pap jubileuma. Megható és bensőséges ünnepelésben volt része tegnap Gázsó János nándorhegyi római katolikus plébánosnak abból az alkalomból, hogy lelkészi szolgálatának hatvanadik évfordulójához érkezett. A jubileumi napon az agg plébános gyémánt-miséjét mondotta el, mely után hívei és a csanádi egyházmező képviselői részesítették ünnepelésben az egyházmező legöregebb lelképásztorát. Gázsó János plébános ez idő szerint 84 esztendő, hatvan évvel ezelőtt, 1865. júniusában szentelték fel. Előbb a ferencrendi szerzetbe lépett be, majd pedig 15 évi szerzetes papság után, Bonnáz püspök idejében, a csanádi egyházmező kötelekébe lépett át s a Krassószörény megyei Nándorhegy községben kapott plébániát. Azóta, tehát negyvenöt esztendő óta, állandóan Nándorhegyen lelkészkedik.

Dollár, angol font, sweici franc, román lei készpénzt magyar mezőgazdáknál, a magyar gyáripárban és árukereskedelemben heti $\frac{3}{4}\%$ kamattal gyümölcsözteszi Magyarország békebeli legtekintélyesebb, tőkelegerősebb és legmegbízhatóbb bankja a *Róth Bank Budapest, Vilmos császár-út 45. Alapítást éve: 1906.*

Tizenöt iskolásgyermek halála. Oltenita egyik iskolájának záróünnepélyén több tanuló az udvaron levő jégverem korhadt tetőzetére mászott föl, amely a teher alatt hirtelen beszakadt. A vérfagyasztó sikoltásra a közellevők a jégverem felé szaladtak s gyors mentéshez fogtak. De amíg a nagy tetőt átvágták, tizenöt tanuló a jégveremben megfulladt. Többen súlyosan megsebesültek. Oltenitán ez a rémes katasztrófa a lakosságot annyira lesújtotta, hogy az üzleteket, s korcsmákat a gyász jelétül mind bezárták, s a házakra kitűzték a fekete lobogókat.

Lezuhant a templomtoronyról. Súlyos kimenetelű szerencsétlenség történt a napokban Kispereg községben. Eckel Lajos pécskai bádógosmester a kisperegi templom tornyának bádóg tetőzetét javította, midőn hirtelen elszedült és lezuhant a több emelet magaságú toronyról. Az esés

KÖNIG FRIGYES ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb
HARANGÖNTŐDÉJE

Alapítotott 1840-ben.

Ajánlja saját találmányú szabadalmazott
HARANGJAIT

a hangok előre való meghatározásával.
Vas harangszerelvényeket és vas harang-
alványokat. Nemes anyag, nemes művek.

Gazdák figyelmébe!

Tegyen kísérletet

Lactil tejoltóval

melyből néhány csepp elegendő 1 liter tej megalvasztására. Kapható kisebb-nagyobb mennyiségben a főraktárban.

Dr. BIRÓ gyógyszerész,
Cluj—Kolozsvár.

Vásároljon a **PARISIEN-áruházban Cluj-Kolozsvár**

Regata Ferdinand 12. szám alatt, hol minden árucikkét a legolcsóbban szerezhet be.

következtében jobb karja roncsolódott össze, azonkívül súlyos belső sérüléseket is szenvedett, Kisperegről pécskai lakására szállították, ahol nyomban orvosi kezelés alá vették. A szerencsétlenül járt bádogosmester állapota rendkívül súlyos.

Dollár, angol font, sweici franc, román lei készpénzt kihelyezi budapesti bérházakra és magyarországi mezőgazdasági nagybirtokokra I. helyű jelzálogbiztosítékkal évi 32% kamat mellett Magyarország békebeli legtekintélyesebb, tőkelegerősebb és legmegbízhatóbb bankja: a *Róth Bank Jelzálog osztálya, Budapesten VI. Vilmos császár-út 45. Alapítási éve 1906.*

Jégre tett szavazó-polgárok. A kisenewi szenátusi mandátumért egyre jobban elfajul a választási harc. Lehetetlenség derűtlenség nélkül olvasnunk azt a tudósítást, hogy Budest közsgében a parasztpárt híveit letartóztatták és egy jégverembe internálták őket. Ugy látszik, hogy Kisenewben is „csiki választás” lesz.

Milyen csomagokat lehet a vasutikocsikba vinni? A CFR vezérigazgatósága a kézipodgyászokra vonatkozóan a következő rendeletet adta ki: Az utasok csak kalapdobozokat, kis bőr-, karton- és vászon-bőröndöket vihetnek magukkal, ebből is csak annyit, amennyi a saját ülőhelyek felett elfér. A visszaélők ellen a legnagyobb szigorral fognak eljárni.

Augusztus 15-én kell bevonulni az önkénteseknek. A hadügyminisztérium a napokban rendeletet küldött az egyes hadkiegészítő parancsnokságoknak, melyben az önkéntesek behívása felől rendelkezik az új hadkiegészítő törvény értelmében, mely a Monitorul Oficial 95. számában jelent meg. E rendelkezés szerint azoknak a katonáknak, kik önkéntességi jogot kértek, augusztus 15-én kell bevonulniuk, míg a felmentés iránti kérvények legkésőbb augusztus 1-ig adandók be az illetékes hadkiegészítő parancsnoksághoz.

Dollár, angol font, sweici franc és román lei átutalásokat kamatozó folyószámlára elfogad és azt évi 32 és 36% között gyümölcsözletti Magyarország békebeli legtekintélyesebb, tőkelegerősebb és legmegbízhatóbb bankja: a *Róth Bank Budapesten, VI. Vilmos császár-út 45. Alapítási éve: 1906.*

Akit 792 évi börtönre és halálra ítélték. A valjevói (Jugoszlávia) esküdt-szék több napon át tárgyalta Bojovics Sztepan hírhedt haramia ügyét, aki a legutóbbi évek során 126 gyilkosságot és számtalan rablást követett el Valjevó vidékén. A bíróság Bojovicsot 86 rablógylkossággért, amelyeket mint kiskoru követett el, összesen hétszázkilencvenkét évi börtönre, negyven későbbi bün-

cselekményért pedig halálra ítélte. Most csak azt kellene megtudnunk, hogy vajon Bojovics először a 792 évet üli e le?

Sok az öngyilkos. Német lapjelentések szerint a birodalmi statisztikai hivatal kimutatta, hogy Németországban 1924. folyamán 13 288 öngyilkosságot követtek el. Az öngyilkosságok száma évről-évre növekedik s különösen fel-tűnő gyarapodást mutat a háboru előtt elkövetett öngyilkosságok számával szemben.

Gyomorfájás ellen egynéhány csöpp valódi „DIANA” Sósorszesz cukorra csepegtetve csodásan hat.

Művelődési mozgalmak.

Alvincen június 1-én lélekemelő ünnepség folyt le. Nyirő József 30 ezer lej ajándékából s az alvinci róm. kath. hívek áldozatkészségéből két új harangot szerzett be a kath. templom a háboruba elvitt harangjai helyett. Pünkösöd másodnapján d. u. 5 órakor volt a harangszentelés, melyen az alvinciek vallásfelekezeti különbség nélkül vettek részt. A harangszentelési szertartást Balázs Ferenc főesperes és pápai preláthus ur végezte, ki magasztos beszédében üdvözölte a harangokat, mint az embernek hű barátait, kísérőit, majd P. Pucher plébános ur és Pongrácz Géza egyházmegyei gondnok ur fejezték ki örömlüket, hogy az évek óta néma torony ismét örömteljes lesz, s hogy a régi harangokat majdnem olyan nagyságu és hangzásu harangok váltják fel. Majd Tölgyes Lajos és Ungvári Klárka megkoszorúzták a harangokat s a gyulafehérvári kispapok féltikara énekelt. Ezután a hívek a templomba vonultak be „Te Deum”-ra, hálát adni a jó Istennek, hogy megsegítette őket, hogy a harangokat megszerezték. Este műkedvelő előadást rendezett az ifjuság.

Hegyközpályi élete. Hegyközpályin a református egyházi énekkar műkedvelői előadással egybekötött táncvigalmat rendezett. Színre került Abonyi Lajos „Betyár kendője” című színműve a Rass Károly átdolgozásában. Ezt a mély értelmű színművet a szereplők oly helyesen és dicséretre méltó ügyességgel adták elő, — bár az előkészületre kevés idő állott rendelkezésre — hogy az előadáson megjelenők tapsait méltán megérdemelték. Akik a művelődésnek ily nagy buzgalommal és fáradságot nem sajnálva állottak szolgálatába, méltók, hogy neveiket följegyezzük: Dull Jolán, Borozsnyai József, Tóth József, Józsa Sándor, H. Dull Lajosné, Munkácsy Samuel, ifj. Szabó Györgyné Fehér Rózsa, ifj. Szabó Sándor, Szappanos Ágnes, Mun-

kácsy Sámuelné, Bihari Károly, H. Dull Lajos, Józsa Imre, Oláh Sándor, ifj. Szabó György, Dull József, ifj. Oláh Imre, Németi Károly és Csiki Sándor. Ez a kis gárda elhatározta, hogy a jövőben még több érdekes és értékes műnek az előadását veszi programjába. Valóban csodálatra méltó nemes igyekezetük meg is hozta gyümölcsét, mert az estély tiszta jövedelme, bár a kiadás igen sok volt, háromezer lejjel gyarapította az egyház és énekkara vagyonát.

Czegötelke ünnepe. A czegötelki ifjuság alapos készütség után a harangszentelés alkalmával előadta a „Betyár kendő”-jét. Ebben a komoly darabban majdnem valamennyi szereplő pompásan játszott. A főszerepben Szócs Józsa, a Bandi szerepében egy olyan alakítást mutatott, amely bizonyossága annak, hogy a földmives lélekben is sok kulturális érték rejtőzködik. Meleg hangjával, értelmes beszédével és mozdulataival a darab sikerét már ő maga biztosította. Méltó partnere volt Örszi szerepében Torma Ilona, aki hangjának kedvességét, ügyes színpadi mozdulatokkal egyesítette. Zsófi szerepében Kovács Lina nyújtotta a legjobbát. Mikle Lajosné urnői szerepében utólag lehetetlen, míg férje méltó partnere. Hogy a darab ilyen pompásan sikerült, ennek érdeme Varó János, Ferenc Berta, Biró György, Papp Józsa, Bodoni Sándorné, Mikle Sándor, Bodoni Sándor, Hary Ferenc, Szász Sándor, Ferencz Józsa, Hary Sándor, Küküllőváry Dani, Veress Gyuri, Mikle Imre összhangzatos játéka. Az irigység és rosszindulat jege meg van immár törve Czegötelken is; előre hát a műveltség fátylájával.

A gyergyóremetei iparos-kör 1. évi június hó 6-án jótékony célra szépen sikerült színelőadást rendezett, amelyen színre került a „Piros bugyelláris”. Igen sikeresen szerepeltek: Borbáth Irén, Kabdebó Micike, György József, ifj. Kabdebó Antal, Laczkó Elek, Dányi Ferenc, Szász Adám, Kabdebó Gerő, Nagy János, Borbáth Erzsike, Borbély Berta, B. Bartis Erzsike, Borbély Amália, B. Bartis Róza, Laczkó István, Luka Gábor és Brükner József. Az előadás erkölcsileg és anyagilag fényesen sikerült, a szereplők mind elismerésreméltóan oldották meg feladatukat és igen élvezetes estét szereztek a műpártoló közönségnek. A rendezésért *Sáska Kristóf* volt róm. kath. tanítót illeti köszönet.

Borszék ünnepnapjai. Áldozócsütörtökön szentelte fel a borszékai róm. kath. egyházközség az aradi Hősiég cég által készített 4 új harangját. A feledhetetlen ünnepség keretében *Bartalis János* alesperes-plebános a régi harangok történetét ismertette. Ezt követte az új harangok megkoszorú-

za, mely alkalommal *Szentpál Sándor* körjegyző, *Szabó Sándorné, ifj. Vadász Mihály* és *Vakkon Ferenc* tartottak ügyes és talpraesett beszédeket. Az iskolásgyermekek szép éneke s egy anuló hatásos szavalata egészítették ki a műsort, mely a helyi fuvózenekar *"Hol vagy István király..."* című megfűzött egyházi énekével zárult. Fénypontja volt az egész ünnepségnek a *Lukács Mansvél* csiksomlyói ferenczendi szerzetes szentbeszéde, amely annyigig megindította az egész ünnepelő közönséget. A harangszentelést követően a *Kegyelmes Püspök Ur* öröndetes látogatásának eseményei, valamint Pünkösdkor az ipartestületi zászlószentelés, s nem hagyhatjuk azt sem említés nélkül, hogy a közelmúlt napokban a templom gyönyörű kifestése befejezéshez érkezett. És ha tudjuk, hogy a Borszék-túrdó ékességű művelő bájós, kis templom felépítése, harangok beszerzése elsősorban, most már második s a templom rendkívül költséges és diszes kifestése első sorban az egyházközség páratlanul önző, szent hitünkért és hiveiért semmi fáradságot nem kímélő őszkipásztorának, *Bartalts János* alesszeres-plebánosnak az érdeme, lehetetlen előtte a távolból hódolattal és köszönettel meg nem hajtunk az elismerés pálmáját.

Adjon a Gondviselés a keresztény-magyar kulturának mindeütt ilyen apostolokat s minden papnak ilyen hiveket, mert csak derék és lelkes hivek között az azok jótékony lelkéből tud az ilyen hódolkozó lelkipásztor is hasonló alkalmakat megteremteni. *Figyelő.*

GAZDASÁGI ÉLET.

Alkalmi riadó szőlősgazdákhhoz!

Sokan már rég permetezték szőlőiket, sokan még nem. Ugy a rég permetezők, mint az eddig nem permetezők tüstént permetezzenek 1 % os bordói lével. A rég permetezők nem sokkal többet tettek, mint az esetleg nem permetezők, mert szólásom szerint a gyereket születés előtt keresztelték. A peronoszpóra elleni védekezés sarokpontja a fűrt kocányának és főleg a bogóknak (szőlőszem) permetezése és ezt majdnem 100 közül-alig 6—10 permetező munkás teszi így meg, vagy ha megteszi, akkor csurog a levelekről a kéklé s még így is marad fűrt permetezetlen a levelek alatt.

Az ideai szőlőtermés majdnem ország-szerre jónak ígérkezett, de ezen ígérkezésből az idén is, máskor is jó adagot le kell vonni. Sok fajta u. n. *rugós*, minő a Furmint (som), Járdivoány és Rajnai Rizling, ezek ősi, kitűnő fajták és sok változat van köztük. Ez évben a természetellenes hosszas szőlővirágzás miatt, a hideg szelek miatt sok fajtának hull a bogója, a szárazság miatt itt a szemek (bogyók) aprók, egyes fajták a kevert ültetéseknél terméketlenek, ma már a 20—30 év előtti felújításokból igen sok töke hiányzik és pótolni nem lehet; ősszel jó a madár pusztítása, majd meg más gyümölcs nincs, fő az elcsemegélés, szüretkor a legszebb, legértetebb fűrtöket a szüretelők eszik meg. Sok kicsi sokra megy, majd a sajtolásoknál való öntés, az erjedési apadás, a lehuzáskor maradt seprő mindezek úgy leszállítják a gazda tavaszi reményét, hogy ritkán tévedünk, ha 25—30 % között becsljük a remélt mennyiség apadását.

Ezek a holdankénti 70 000—100.000 lejkebe kerülő szőlő felújítást szinte lehetetlenné teszik, tehát a permetezést nagyon lelkiismeretesen kell végezni. Egy pár főszabályt ide iktatok:

1. Ne bizzunk se Pista, se János, de Petru és George dicsekedő tudásában se, mikor azt mondják, hogy százszor csináltak ők már levét és 30 éve mindig permeteznek.

2. Az 1 % os permetező (bordói) lé értéke egyenlő 2—3 % permetező lé erejével, tehát 1 % osnál erősebb lé prédaság.

3. A permetező lé készítmódja igen kényes dolog. 20—30 liter vízbe egy vászon zacskóba mérünk 1 klg. kékkövet, ezt a víz színén alólig, hogy a kékkő a vízben legyen felfüggesztjük, ott elég gyorsan olvad, mélyre bocsátva vagy a fenekén alig olvad el.

A kék oldatot össze öljük (1 klg. levét) egy edénybe és összesen lesz

ez 10 veder (1 Hektoliter), most jön a bökkenő (ezer gazda közül alig teszi meg 4—5 gazda). Vegyünk a gyógytárból *piros lakmusz* papirt és amikor a szilán v. pedig sárga réz szűrőn átszűrt mésztejet a kékkő oldatba szűrjük, folytonos keverés között s mikor gondoljuk, hogy majdnem jó már: *szakítsunk egy körömnagyságu piros lakmusz papirt száraz kézzel és azt a jól összekevert bordóilébe mártjuk bele. Ha a piros papirdarabka kékül, akkor több mésztejet oda szűrni nem szabad!* Ekkor a bordói lé jó. Ha piros marad a papirdarabka, szűrjünk még óvatosan mésztejet mindaddig, amíg kékülni kezd a papirdarabka.

Ha a papir piros marad és úgy permetezünk, akkor az 1 % os lé is a nagyon fiatal levelet és az 1—2 napos kis szőlőszemet is leperzselheti, ha pedig igen sok mésztejet szűrünk bele, akkor éppen annyit gyengül a bordói lé ereje, amennyivel több mésztejet szűrünk bele.

4. Figyeljék meg, hogy minden permetező munkás azon törekszik, hogy a töke levélzete kék legyen felül s rászáradás után a fűrt kocányán és szemeken elvéve alig van permetező anyag reászáradva. *Ennek megfordítva kell történni. A fűrt és bogó legyen megpermetezve, a levelekre úgy is elég tapad ezalatt és a tetején levő levelekre is annyi lé jusson, hogy a pulyka tojás pettyességével legyen egyenlő. Tehát alólról felfelé kell lövelni a géppel a levét a levelek alá.*

Ha a szőlő kék, sok lé folyt el, ha a lé erősebb mint 1 % os, akkor fölösleges anyag ment fel, mindkettő prédaság.

Láttam szőlőt gyönyörűen permetezve, de kívülről és semmi termés nem maradt; láttam szintén uradalmi szőlőt, a hajások vége leszáradt, de a termés teljes és gyönyörű volt.

5. Permetezzünk 1 % ossal virágzás előtt pár nappal, ha a fűrtök már kiritkultak.

Permetezzünk virágzás után, ha a bogók már sötétzöld színűek kezdenek lenni, tehát már 3—6 naposak. Permetezzünk ködös, esős, meleg nyár esetén szőlő zsendülés előtt (július hóban).

Permetezzünk esetleges jégverés után azonnal.

Nagyenyed.

Dezső Miklós
ny. szőlészeti és borászati felügyelő.

Terméskilátások Udvarhelymegyében. A tavasz esőzessel köszöntött be és így reménye volt a gazdáknak, hogy kielégítő szénatermést várhatnak. Később a kaszálók fejlődése megállott, a levegő fagypontra hűlt le és a túl hideg időjárás a kényesebb kerti veteményekben, tengeriben, burgonyában és paszuly-

ARANYOSGYÉRESI
AGYAGIPAR
R.T.

Alapja elsőrangú, földgázzal égetett, hornyoli és hódfarku tötöltserepét, normál és németméretű fal- és kúttégláját valamint esőrendű különböző méretben készült alapcsöveit.

Telep és Iroda Turda-Torda. Tel. sz.: 107.

ban az alantabb fekvő helyeken érzékenyebb károkat okozott. Az időjárás kedvezőbbre fordultával azonban a legtöbb növény kiheverte a fagykárt, úgy hogy ezen kár számba sem jöhet. Viszont az esőtelen május és a sok szeles időjárás miatt a takarmánytermés a lehető leggyengébb, ami nagy gondot okoz a gazdának, mert mult évi felesleg egyáltalán nincs. Az ősziek a lehető legjobbak, a rozs már virágozik, a buza is hányja fejét. A tavaszi fejlődése a nem teljesen kedvező időjárás miatt némileg visszamaradt, meggyomosodott, de, mert az utóbbi pár napon kiadós esőket kaptunk, reméljük, hogy kielégítő fejlődést fogunk észlelni. Gyümölcsfáink bőven virágoztak, azonban nagyon kevés virág kötött, mert a virágzásban levő fák több napi esős, borus időt kapván, — alig kötöttek. A később virágozó fákon már több gyümölcs mutatkozik. A tavaszi munkálatok befejeztettek, — a tavasziak első kapálása már megtörtént, — a mesterséges kaszálók első kaszálása folyamatban van, — az eredmény gyenge, közepes. A természetes kaszálók hozama gyenge és főleg hegyoldalokon és szárazabb helyeken alig van valami termés. Amennyiben a későbbi időjárás nem javítana az anyaszéna termésén, vagy a várható sarjtermés elmaradna, a gazdák nagy takarmányhiányra néznek előre.

HETI PIAC.

A juniusi áremelkedés. Az „Argus“ közli a legújabb indexszámokat, amelyek szerint az árak június hónapban 2 százalékkal drágultak május hónappal szemben.

Szappanpiac. A növényi zsiradékanyagokban észlelhető nagy kereslet 20 százalékkal drágította meg az árakat. Az aetherikus olajok az Európászerte tapasztalható kedvezőtlen időjárás következtében erőteljesen drágulnak. Erre az áremelkedési irányzatra hivatkozva az erdélyi szappangyárak értesülésünk szerint szintén husz százalékos áremelésre készülnek.

Szabóipari irányárak. A „Szabóipar“ jelentése szerint kellékek nélkül az árak a következők: Brassóban sacco 1800 és 1500 lei, felöltő 1700 és 1400 lei. Nagyváradon sacco 2800, 2400 és 1800, felöltő ugyanannyi, télikabát 3500, 2600, 2000, külön nadrág 800, 600 és 400, öltönyvasalás 100, 80 és 70 lei osztályok szerint. Kolozsváron az árak olcsóbbak. Sacco 2800, 1800 és 1200, felöltő 2500, 1800 és 1200, télikabát 3000, 2000 és 1300, nadrág 700, 350 és 350 osztályok szerint.

Brassói árak: Árak per kg.-ként lei értékben: Buza 1500—1650, rozs 1100—1200, sörárpa 850—950, takarmányárpa 700—800, szemes tengeri 650—680, burgonya 320—350, széna laza 280, szalma laza 250.

Szövetkezeti élet.

Szövetkezeti gondolkodásra kell nevelni a gyermekeket.

A Hangya-újság a „Marossárpataki gyermekek szövetkezete“ címmel cikket közölt. A cikk szerint nem vertük volna a mi kis gyermekszövetkezetünk megalakulását, de ha már nyilvánosságra jutott, a szövetkezeti eszméért lelkesedők buzdítására fűzők a cikkhez néhány sort.

Gyermekszövetkezet? Figyeld meg csak, kedves olvasó barátom, gyermeked! Amikor még a porban játszik, máris házat akar a porból építeni, amikor valamicskével nagyobb lesz, puska kell neki, katona akar lenni. Igyekszik mindig a korát megelőzni.

Hívj csak fel az iskolás gyermekek figyelmét a szövetkezés gondolatára s maguk jelentik ki mindjárt, hogy ők is akarnak szövetkezetet.

És ha tanítod vagy, kedves olvasó barátom és tényleg segítesz a gyermekeknek, meg is csinálják, el is vezetik a szövetkezetüket, csak egy kis irányítás kell nekik. Ha a szövetkezés gondolatát elhintetted az ifjúság körében, ezzel az életre s az önállóságra tanítod őket.

Ugy kell tennünk, mint a jó családapának, akit nem a gyermekének *jelene*, hanem *jövője* foglalkoztat jobban. A ma még apró emberkék képezik majd a jövő társadalmát. Amilyen a gyermek, olyan a község, az ország, sőt az egész világ társadalma.

A jelen korban, a társadalmi átalakulások közepette, erősen kifejlődött az egyes osztályok között a létért való küzdelem s az élet forgatagában csak az tudja a helyét megállni, akinek olyan éles esze van, hogy gyorsan áttekintheti helyzetét, akinek gondolkodó képessége rögtön felismeri az új tennivalót.

Az emberek egy részénél hiányzik az ehhez a küzdelemhez való rátermettség, a másíknál pedig a ráneveltség. Az első okon segíteni nem tudunk, éppen ezért a másodikat, a nevelést nem szabad elhanyagolnunk.

Engedjük, sőt segítjük, hogy alkossanak a gyermek az iskolában úgy, hogy az életbe már az alkotást feltételező alapismeretekkel léphessen be. Ha megértjük vele, hogy az egyes ember sem anyagilag, sem erkölcsileg nem képviselhet olyan erőt, mint ha többedmagával egyesül, akkor már bele is oltottuk a szövetkezés gondolatát. Ha ezt megértettük vele, akkor a gyermek egészen más színben fogja látni a gyakorlati életet, — különösen, ha kis szövetkezet keretében saját eszméinek valamelyikét megvalósulva látja — mint ha csupán a nemes életfelfogását fej-

lesztenénk. Minden nevelő (szülő, tanító) tartsa szem előtt, hogy a gyermeket az életre kell nevelni.

A magyarnak átka a széthuzás. Ennek leküzdésére az első lépést az iskolának kell megtenni. Irigység helyett szeretetet, bizalmatlanság helyett bizalmat kell nevelnünk a gyermekbe és ha mindezek megvannak, akkor maguk a kis gyermekek fogják megalakítani már az iskolában szövetkezeteiket s legfőbb feladatuk ide fogják vinni.

Mily boldogság és öröm ragyog az ártatlan gyermekarcokon, amikor hallják, mennyi a szövetkezetük árukészletének az értéke. A kis igazgatósági tagoknak duzzad a keblük a büszkeségtől. Ezzel a gyermekben felébresztjük a helyes önértéket. Már kicsiny korában látja, hogy ő is akar, sőt tud dolgozni és pedig önzetlenül dolgozni. A világ minden kincséért sem vinné a pénzét máshová, mint a gyermekszövetkezetbe, ahol minden iskolászer kapható.

A mi gyermekszövetkezetünk áruát a helybeli Hangya szövetkezettől veszi, amelynek megértő igazgatósága a kis szövetkezetnek tíz százalékos engedményt ad, sőt a legutóbbi igazgatósági ülésen nagyjértékű árut szavazott meg számára.

A marossárpataki gyermekszövetkezet üzletvitelre éppen olyan, mint a nagy Hangya-szövetkezeté. Rendesen vezetnek a folyószámla-, a raktár-, a boltoskönyvet és az üzletrészkönyvet. Így nevelődnek lassankint bele a marossárpataki gyermekek a nagy szövetkezeti mozgalomba.

Nem is félünk, hogy elmúlásunk után baj éri a mi Hangyánkat, mert ők is nevelünk a községünkben a szövetkezeti eszméért lelkesedni tudó és ott tevékenykedni vágyó új nemzedéket, amely az apáik által létesített szövetkezetet mindig támogatni és védeni fogja.

Marossárpatak.

Adorjáni Károly.

A német szövetkezetek és a propaganda. A németországi szövetkezetek vezetősége tisztában van azzal, hogy a szövetkezetek pusztán csak azáltal, ha gazdasági tevékenységet fejtenek ki, még nem töltik be hivatásukat. Éppen ezért egyik legfontosabb feladatukul tekintik a szövetkezeti közvéleménynek állandó élénkítését a propaganda tevékenységnek állandó ébrentartása által. Az ebben az irányban végzett hatalmas munkáról érdekes kimutatás áll előttünk, amely beszámol az elmúlt év folyamán megtartott s a legkülönbözőbb tárgykörben megtartott előadásokról, amelyek között szerepelnek általános közérdekű előadások, külön előadások nők részére, felvilágosító előadások szövetkezeti munkások, tiszt-

MULATTATÓ

Istensegítsi csángó népdal.

Poco rubato. J. 63-04

Szo - mo - ru füz - fá - nek -
 Har - minc - há - rom á - ga,
 Ar - ra ré - a szál - lett
 Har - minc - há - rom pá - ra.

Ki zödbe, ki kékbe,
 Ki földig fehérbe
 Csak az én éldessem
 Tiszta feketébe.

Szólítottam vóna,
 Szántam búsitani,
 Egy ilyen éliat
 M' szomorítani.

Az utolsó virtus.

Szekeres Fejér István „pecsélet” kapott. Keveset tudott belőle kiértelmezni, de annyit az asszonnyal kisütöttek, hogy július 20-án Brassóba kell menni, törvényre. A „pecsélet” a Veres Máté Sándor neve is rajtaállott; ez aztán útbaigazította őket. A bizony ugy eseti hogy az ember a télen italozás közben összeszólaikozott Veres Máté Sándorral, ami még nem is lett volna nagy baj, de, hogy a szóvitába egy sörös üveg is beleszólt, abból aztán cífra komédia keletkezett ott Fintoséknál a kocsmában. Mert igaz, hogy a kemény koponyán a sörös üveg elört, de betört a Veres Máté uram koponyája is. Lepedőben vitték haza a sebesültet. A jóakarók ügyvéd kezébe adták a dolgot; a betört koponyához pedig még az orvost is kihívták. Hadd fizessen Szekeres Fejér István.

Pedig bizony nem kellett volna olyan nagy dolgot csinálni belőle. Emberrel szokott az ilyesmi megcsinálni. Egy kis fejbetöréssel nem szokás mindjárt az ügyvédhez szaladni. Megvan annak a maga módja, ahogy el lehet intézni az ilyesfélét. Nem kerül az pénzbe, kikerül a maga foltyából. Az meg épen csúfság, hogy még az orvoshoz is elmentek „vizum repertumért.” Bezzeg, amikor a tönk elütötte, akkor jó volt a komámasszony is, aki addig kenegette,

halak kivitelét mindenféle különleges engedély nélkül és az előirt kiviteli illetékek megfizetése mellett teljesen szabaddá tették.

Összeütközés a nyersvas miatt. Franciaország és Olaszország komoly kereskedelmi konfliktus előtt állanak s nem tudni, hogy végződik a dolog ha valahogyan nem talál módot rá Olaszország, hogy ellássa magát vasanyaggal. A martin acél elkészítése azokban az országokban, ahol nincs vastermelés, rengeteg mennyiségű ócskavas anyagot igényel. Ime egy kis számadás. Franciaország szállított Olaszországnak 58 ezer tonna ócskavasat 1913-ban. 1922-ben már 130 ezer tonnát, 1923-ban 265 ezer tonnát, 1924-ben pedig ez a szám meghaladta a 300 ezret. Az idén tehát öt hónap alatt már 265 ezer tonnát szállított s így megközelítette volna a félmillió tonnát. Mivel Franciaország más országokkal is kötött kereskedelmi szerződést s emiatt ezen országoknak is kell, hogy szállítson bizonyos mennyiségeket, így az idén mérsékelnie kellett a vasmennyiséget Olaszország számára is, amelyet havi tízezer tonnában állapított meg. Emiatt az olasz sajtó rendkívül támadó hangon lépett fel Franciaország ellen s nincs kizárva, mondja a francia sajtó, ha Olaszország nem szünteti be ezt a hangot, a vasszállítást a franciák teljesen megvonják.

Nem lesz drágább a zsák. Hire járt, hogy külföldön január óta 75 százalékkal felemelkedett jutaárak hatását a romániai zsákpiac is megérzi. Az ügyben illetékes helyről azt a felvilágosítást kaptuk, hogy a lanyha forgalom miatt nálunk nincsenek a kereskedők újabb behozatalra kényszerülve, miért is az árak e szezon folyamán előre láthatólag a régi nívón maradnak.

Bányatulajdonosok figyelmébe. Az ipar- és kereskedelemügyi miniszter 47144/1925. számú rendelkezéssel felhívja a bányatulajdonosokat, hogy jogaikat igazolják és azok elismerését kérik. Megkönnyítés céljából a bányakapitányságok az érdekeltek kivására az okmányokról másolatot állítanak ki, amennyiben azonban lehetséges, az eredeti okmányokat kell az igazoló bizottság rendelkezésére bocsátani.

Váluta-jegyzések.

Kolozsvár, 1925. július 4.

1 dollár	=	217—221	le
1 font sterling	=	1071—1076	„
1 svájci frank	=	—43	„
1 francia frank	=	10'30—10'50	„
1 líra	=	7.60—7.90	„
1 aranyárka	=	—52'75	„
2 cseh korona	=	6'52—6'57	„
1 dinár	=	3'20—3'50	„
1 osztrák shilling	=	—31'10	„
320 magyar k.	=	—1	„

vezetők részére, veletlen képes szemléltető előadások, kirándulások szövetkezeti intézmények megtekintésére stb. Ami a statisztikai összefoglalás adatait illeti, ugy azokból kiténik, hogy ebben a propagandamunkában az év folyamán 280 szövetkezet vett részt, amelyek 5729 propagandaösszevetelt rendeztek, ahol összesen kétmillió 620.000 egyén vett részt. Különösen említést érdemel az a körülmény, hogy a rendezett összejöveteleket nők igen nagy számban látogatták (szám szerint mintegy 1,220.000), ami azért fontos, mert a nő mint háziasszony igen nagy mértékben van hivatva arra, hogy a fogyasztási szövetkezeti munkába belekapcsolódjék.

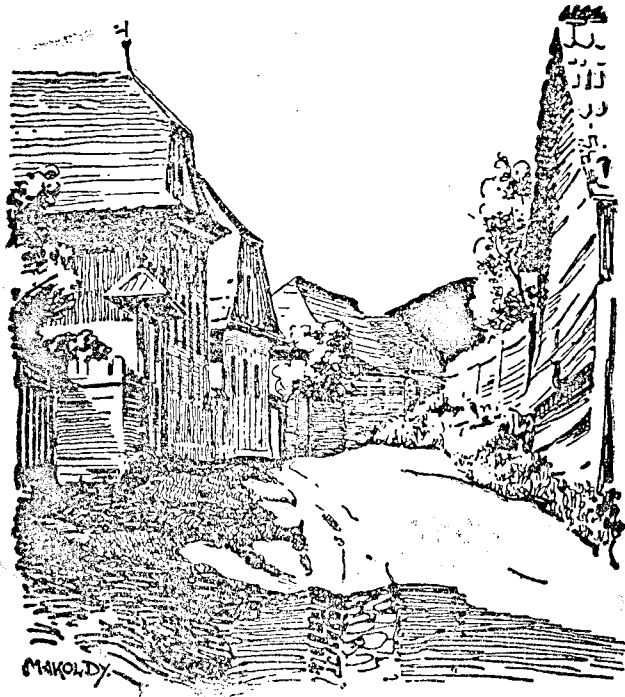
IPARI ROVAT

Ipari statisztika. Most tette közzé kereskedelmi és ipari minisztérium Románia mult évi ipari termelésének statisztikáját. E statisztika szerint Románia 470 fémipari vállalata van hetvezezer lóerővel, 38.000 munkással, évi három milliárd 880 millió lej értékű termeléssel. 729 faipari vállalat van, hanezezer lóerőt használ 51.000 munkással, évi négy milliárd lej értékű árut termel. Az élelmezési iparral foglalkozók számuk száma 621, kilencvenezer lóerőt használ, 23.662 munkást foglalkoztat, a termelésének értéke nyolcmilliárd 60 millió lej. Textil vállalatunk 227 ezer huszezer lóerővel, 18 ezer munkással, évi termelés értéke három milliárd háromszázmillió lej. Keramikai üzemeink 237 van, 45 ezer lóerőt használ, ezer munkást foglalkoztat, évi termelésének értéke egymilliárd 810 millió lej. A grafikai ipar 146 vállalattal van képviselve, 16 ezer lóerővel, közel ötezer munkással, évi termelésének értéke 100 millió. Bőripari üzemünk van 237, 672 lóerővel, 8867 munkással, évi termelésének értéke két milliárd lej s az a vegyészeti ipar 354 vállalattal van képviselve 74 ezer lóerővel, 13.565 munkással. Évi termelésének értéke kehegyjén hétmilliárd lej.

Bányaszerencsétlenség Aninán. Egyen végzetesebbé válható bányabányászás történt az aninai szénbánya tárnájában. Amint az utólagos vizsgálat megállapította, valamelyik munkás szatlanul kezelte Dawis-féle bányaszárát, amelytől a felgyülemlt metán gázt és bedöntötte a tárna falait. A bányász agyonnyomta a lefolyó áramlást, három társát kisebb sértésekkel sikerült kimenteni a romok alól. Szabad a dunai halak kivitele. A szertartás július elsején megjelent a 46. számú naplója értelmében a halak a skomber és a többi dunai

addig borogatta, addig itatgatta meleg pálinkával, amíg a tört csont szépen összeforrott. Persze az más volt; neki kellett kitenni az árat.

Ilyen gondolatok tolokodtak Szekeres Fejér István uram agyában, ezek tették keserűvé a szája ízét. Hanem az

Csángó utca.

egész okoskodás nem éri egy fapitykét. A pecsét ott volt. Július 20-án Brassóba kell menni: vaj tetszik, vaj nem, És ha valami baj esik: vége a szénacsináásnak, vesse fel a gáz.

— Látna, mindig mondtam, nem jó az a kocsmá! Soh'se hallgatott rám. Mi lesz mostan velünk? — tette a maga gondját is az embere vállára a pilyergő asszony.

— Mi lesz? Hát mi lenne? Oda is ember kell. — Felelt vissza helykén; de azért elfordult, ne lássa mindenki, hogy egy kicsit ő is csak gondolkodik.

Mégis meglátták s épen az látta meg, akitől leginkább szégyelte a dolgot: a társa, az asszony.

— Maga csak beszél most, tudom nem úgy éri, magát is csak bánja.

— Bánt, bánt, hát na is bánson? Hát ez az igazság? Hát a dolgos időben kell hívni az embert Brassóba törvénybe? Mért nem hívott előbb? Vagy hagyta vón' tölre, mikor ráérünk? Ki csinálja meg most az erdőn a szénát?

— Hagyja el a szénát, ki törődik azzal? Hát nem én csináltam minden a erdőn is, mezőn is, míg maga oda volt a fronton? De mi lesz magával? Törvényes dolognak ritkán van jó vége!

Az asszony fején találta a szeget Szekeres uramnak véres lett az orra. Most már restelkedés nélkül mer szepelni.

Abbizony úgy lehet, — hagyta az asszonyra — a törvényes dolog rosszabb a verésnél.

— Rossz az mindakettő.

— A törvény rosszabb. Ha mostan lehetne választani köztük, nem mennék törvényre, inkább elszenvedném azt a semmisséget.

— Betörni a fejét?

— Volt már betörve.

— Maga is megkapta — kezdte a beszédet.

— Idehozták.

— Holnapután ügye? Én még meg se néztem.

— Az áll az írásban, — azt mondja az asszony.

— Nem csinálnak szénát? Itt van az ideje.

— Az ideje itt van, de hát csak meg lehet. Brassóba kell menni.

— Abbizony... Igaz... Brassóba.

Veres Máté Sándor köszöriült a torkán aztán óvatosan közeledett ahhoz, az idehozta.

— Jó volna bizony, ha nem kéne elmenni.

— Eleget jó lenne!

— Maga elmegy-e, István bácsi?

— Én? Hát hogyan mennék? Ne hagyom magamat csöndérrel vitéz. Hát magad elmegy-e?

— Ha maga elmegy, én sem maradhatok itthon.

— Hm, hm.

— Hm.

Hosszan tanakodtak magukban, szótalan, csendesesen hűmgetve. Aztán Szekeres István uram tolt a közelebb magá mondókáját a megsejtett célhoz.

— Hát hiszen el tudtuk volna csinálni a dolgot itthon is intézni.

— El tudhattuk volna, még most is el tudhatnánk...

— Bizony elég kár vót ügyve is tenni.

— Kár vót. De, ha már van, legyen az én károm. Ha István bácsi rááll akkor...

István bácsi ráállt. Kezet nyújtott nyomban a haragosának.

— Olyan ember vagyok én, hogy nem állanék rá? Itt a kezem, álltam a

— Az enyém is itt van. Nem perelt magát.

Csángó észjárással megértették egymást. Szent volt az egyezség. Szívek huzódtak, kocolódtak volna, de a dolog időt sajnálták prédálni. A szénacsinálás több minden egyébnél. Meg az a per per. Soh'se biztos, ki nyer s a nyer, rendszeren az is vesz s megvesz, hogy sokszor nagyon sokat vesz. Nem jó, ha az ember haragos gyűjt. Sok csűr leégett már s nagy baj is történt egy-egy nyert per után. Jobb a sovány béke.

Veres Máté Sándor is már megkönnyebbedett a kézfogás után.

— Hát akkor megvolnánk.

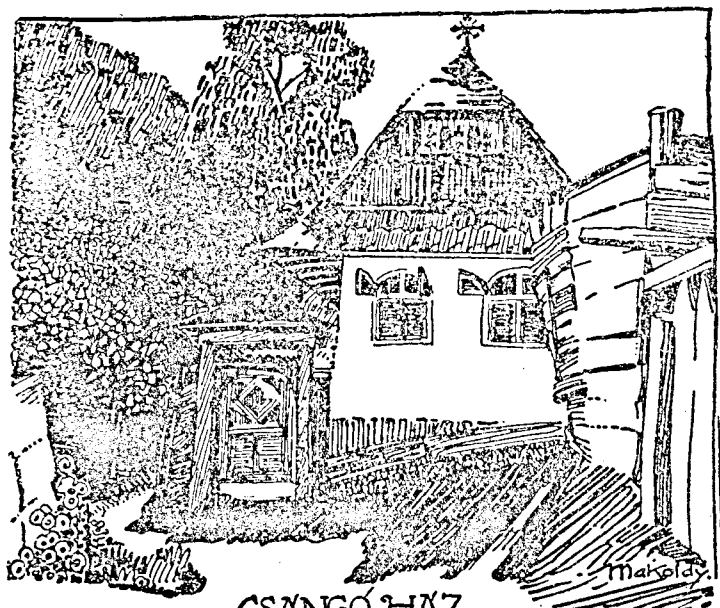
— Megvolnánk idáig, de hogy a többi?

— Az már gyerekjáték. Elmegy most ketten dr. Pereszlénnyhez s mondjuk neki, hogy ne pereljen tovább mert mi megegyeztünk.

— S aztán?

— Aztán? Azt már maga tudja jobban.

— Hová menjünk inkább? A bodegába, vagy?...

CSANGÓ HÁZ

Talán Fintosékhoz, ottan kezdő-
el s ott kell befejezni...
Hát jó, menjünk oda, ha az ügyvéd-
szesz leszünk.

Az asszony szedelőzködtek. Szekeres Fejér
az ajtóból visszaszólott az assz-
onynak:
— Aztán készülj hozzá, holnap me-
szénát csinálni.

Az asszony megnyugodva szőtt
után:

— Csak vigyázzon magára, ne ma-
ská, a szekeren is még igazl-
t. Ahhoz én nem értek.

Az utcaajtó becsapódott. Elnyelte
szót: „Egy óra múlva itt leszek.”
Óramúlva csakugyan otthon volt.
szétek a dolgot az ügyvédnél is,
kénál is. Ahogy belépett, a kalapot
a szemére huzta, de hiába. A
alól egy kis, piros erecske indult
és szivárgott a homlok redőin át
lejjebb és lejjebb.

Az asszony ijedten nézett az urára.
Betörte a fejét?

Szekeres Fejér István csak legyintett

Hogy az én fejemet? Nem cse-
van az! Tán megkarcolódoit,
tört be. Nézd sze!

Az asszony megfogta a kalapját. Hom-
egy félhold alakú daganat lát-
ának a sarkából serkedt ki a
megelégedetten nézett a tükörbe.
— Így szólt:

Holnap nem kell Brassóba menni,
szénát csinálni

Hát me a tükörben feleségének
vel találkozott s így beszél-

— Egy megmondtam, gránát kell
nemnek, nem sörös üveg.
— Hát, bent, egészen némán, tilkon
találkozott:

— De csak elég volt a legény-
— Ez volt az utolsó virtus. Leg-
— Még ezt a kis kölcsönt fizetem

majd vissza, aztán felhagyok a koc-
mába járással.

Az asszony, aki ezt a hármaz ész-
járását nem tudta követni, csak annyit
jegyzett meg:

— Lássá mindig mondtam, hogy
Veres Máté Sándor emberséges ember.
(Hosszufalu.)

Nikodemusz Károly.

Tréfák.

Ló-ügy a szeredai vásáron.

Az öreg Molnár meghalt. Rémesen
fukar ember volt és hadilábon állott
az oldalbordájával, szül. Róka Borbá-
lával. Végrendeletében úgy kívánta,
hogy halála után az asszony csak kuny-
hóját örökölje, lovát, az egyetlen büsz-
keségét, azonban adják el és az érte
kapott pénzt öccse, a hírhedt csavargó
és falu rossza kapja.

A faluban közismert volt Molnár
bácsi végrendeleti intézkedése. Ámde
özvegy Molnárnénak nem hiába volt
Róka Borbála a leánykori neve. Volt a
házban egy csunya szürke macska, azt
magához vette és a szép fekete lovat
maga után huzva, elindult a szeredai
vásárra.

Jött egy gazda és megkérdezte:

— Hogy ez a fekete ló, néni?

— Ezer leuért odaadom kendnek —
hangzott a válasz.

— Ugyan már ne tréfáljék; legalább
kétezeret adok érte.

— Ha mondom ezer, akkor ezer.
De van a vásárnak egy föllétele: A ló-
val együtt ezt a kis macskát is meg kell
vennie kendnek.

— Furcsa ez a mai asszonynép! —
csóválta fejét a gazda.

— A macska pedig — folytatta
Molnárné — ezerötszáz leuba kerül.

— Nahát nem bánom. Itt a pénz,
jóasszony.

— Oh, nem megy ez olyan simán!
— kifogásolta az okos özvegy, — ta-
nuk is kellene. És el is mentek a
községházára, írásba foglaltatni, misze-
rint özv. Molnár Istvánné a gazdának
eladott egy darab fekete lovat ezer és
egy darab szürke macskát ezerötszáz
leuért.

... A megboldogult fukar Molnár
há' öccse pedig a végrendelet érte-
mében valóban megkapta a maga egy-
ezer leuját.

Földesdy József.

Rugalmas tárgy.

Tanító: Gondolkozzatok s majd sorba
mondotok rugalmas tárgyakat.

Egy gyermek nyújtja a kezét: a labda.

Másik nyújtja a kezét: a kilincs.

Harmadik nyújtja a kezét: Öreg-
apámék kesey lova.

Tanító: Mért gondolod, hogy a ke-
sey rugalmas tárgy?

Gyermek: Azért, mert úgy megrugta
a Jancsit, hogy már két hete fekszik.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Jön a sorsolás!

Többeknek a kérésére közöljük azoknak a
sajtósorsjegyeknek számát, melyek nyeremé-
nyeik kisorsolt 22 előfizetőknek ajánlottuk fel:

227, 211-től 227, 290-ig (80 drb.)

430, 396-tól 430, 400-ig (5 drb.)

775, 536-tól 775, 545-ig (10 drb.)

971, 146-tól 971, 200-ig (55 drb.)

összesen 150 drb.

M. F. Besztercze, B. K. Harangláb, ifj. K.
G. Maroshévíz, K. T. Páké, Sz. L. Szabéd,
L. J. Gyergyóremete, Dr. Gr. S. és Dr. S. S.
Nagyvárad, K. Sz. I. Bihardioszeg, Cs. Gy. K.
Osdola, F. Z. Lipa, ifj. Tr. L. Fintaháza, D.
M. Újós, Gr. F. Lupény, S. S. Szentéány-
falva, B. I. Dorbácsapáti, M. J. és K. A.
Nyárádszentanna, K. I. Sükö, B. E. Erdőd,
K. K. Gy. Halmagy, K. J. Lupény, P. P. Be-
restye, V. A. Kiskalota.

Itt felsoroltak az új előfizetőkért, lelkes és
önzetlen támogatásukért fogadják mély tisz-
teletünket, hálánkat és köszönetünket, biza-
lommal kérjük és várjuk további eredményes
támogatásukat.

J. D. Gyallay főszerkesztő egy hónapi sza-
badságra ment, amelyről augusztus elsejére
jön vissza, az ön kéziratát magával vitte tanul-
mányozás végett. Fölvetett eszméi mindnyájun-
kat nagyon érdekelnek, a jövő szezonban bőven
fogunk velük foglalkozni. — Sz. Czégótelke.
Gyümölcspálinka főzése és gyümölcsbor ké-
szítése: Gyümölcspálinka főzésére csakis
nagyobb cukortartalommal bíró gyümölcsöt
használjunk fel. Ilyen az apróbb, husos és
hullott szilva, valamint az, amit másképp nem
tudunk értékesíteni. A gyümölcsöt szétzúva,
kádakba gyújtjuk és a levegő szabad hozzáfér-
hetését megengedve 15–18 °C-nyi hőmér-
séklet mellett tartjuk, ahol az erjedés beáll.
Mihelyt a cefrében a gyümölcs keményebb
részei leülepedtek s felül átlátszó folyadék
keletkezett, az erjedés be van fejezve s akkor
a cefrét a levegőtől el kell zárni. Ilyenkor
hozzákezdhetünk a lepároláshoz. Egy hekto-
liter jól érett szilvából középszámitás szerint
8 liter 50 százalékos szilvapálinka készíthető.

A gyümölcsbor készítéséhez sértett vagy
fejletlen gyümölcsöt (almát vagy körtét) hasz-
nálunk föl. A gyümölcsöt azért megválogatjuk,

a rothadt példányokat eldobjuk, a piszkosokat vagy földes példányokat pedig meg kell mosni. Az így megválogatott gyümölcsöt azután egy erre a célra készített zúzó össze kell zúzni. Az összezúzott gyümölcsöt 12 óráig állni hagyjuk, azután kiszajtoljuk. Az így nyert mustot azután tiszta, előzőleg kénnel tisztított hordóba föltjük és 18° C-nyi hőmérsékű helyiségbe, pincébe helyezzük, ahol az erjedés 5-6 hét alatt befejeződik. A gyümölcsbort gyakran kell vizsgálni és feltölteni, hogy a borvirágképződéstől megóvjuk. A jó almabor 5-6 százalékos szeszt tartalmaz és 4-5 évig is eltartható.

Hogy kellemesebb zamata legyen az almabornak, nagyon célszerű a muskotályszálya szárított vagy friss virágait egy időre belékeverni és benne állani hagyni. Kisebb mennyiség hozzáadása által a rizlingborhoz hasonló, nagyobb mennyiségű virág hozzáadása után muskotályzamatu bort kapunk. (Dr. P. B.)

A. J.-né Kisiratos. A tölre termelt borsó és lencse úgy óvható meg a zsisziktól, ha szorosan záró ládában szénkénegezzük.

M. J. Oláhpéterlaka. A zavar abból származott, hogy kimutatásunkban 5978 és 9129 számok alatt kétszer is szerepelt, az elsőt töröltük, a 100 L a 9129 számhoz bevezetve.

K. J. Harasztos. A közönséges mályva levelét gazdag nyálkatartalmánál fogva puhító borogatásokra használják. A mályvalevél a hivatalos orvosságok közé való, azaz officinális és az u. n. species emollientes-hez tartozik, nyálkás kataplazmáknak használják. Kiváló jó hatása a mályvalevél főzete meggyuladt szemnek a borogatására; a meggyuladt szemhéjat meggyógyítja és a szemén képződő árpát hamar felkasztyja. Gyuladások alkalmával beöntésekre is használják.

A mályvalevélteát vérhas és kólika ellen belsőleg is alkalmazzák, megisszák a mályvalevél. Sebek kezelésére is dicsérik a mályvalevet. A friss leveleket szétzúzzák és a sebre rakják. A mályvalevet spenótmódra megfőzve az emésztés elősegítésére is használják. A régi rómaiak dicsérték, hogy kitűnő üdítő eledel. A közönséges mályva gyökerét ma nem használják, csak a fehér mályva vagy sziliz gyökerét. Utóbbi nagyon értékes cikk, amelyet forokgyuladás ellen, valamint gyuladásos helyek borogatására használnak. Régen a közönséges mályva vagy papsajt gyökerét is úgy használták, mint a leveleket. Az egész növényt gyökerestől, levelestől, virágostól, magvastól fölvtágták és megfőzték teának, mert az egész növény nyálkát tartalmaz. (Dr. P. B.)

Ifj. T. J. Fehéregyháza. Az eperfa gyümölcséből ugyanolyan módon lehet pálinkát főzni, mint a szilvából. Az érett eperfagyümölcsöt össze kell zúzni, azután egynéhány napig állni kell hagyni nyílt edényben, hogy a cefre kiejedjen. Miután az epergyümölcs nagyon kevés cukrot tartalmaz, azért igen hamar (egy pár nap alatt) kiejerd a cefre és ha tovább állni hagyjuk igen könnyen megecetesedik. Azért tehát sietni kell a lepárolással. Egyébként ugyanugy kell kezelni, mint a szilvapálinkát. Kevés cukor lévén az eperben, kevés szeszt is ad, valamivel többet mint a szilvapálinkának fele. (Dr. P. B.)

Dr. S. S. Nagyvárád. Hálás köszönet a 34 új előfizetőért, méltóztassék azonban a bejelentetteket tájékoztatni, miután a bihardíszegiek közül az első lapszámot többen visszaküldötték.

S. J. Sósmező. A 33 L-t előfizetéséhez irtuk, az imakönyvet könyvkereskedésünk beszerzi és utánvételt megküldi.

D. S. Pestujhely. A nyugdíjügyi irat eddig bizonyára megérkezett? A szép és értékes cikket György Lajos dr. fogja a Pásztortűznél felhasználni, ahová átkérte. Őszinte tisztelő üdvölet. B. K. Dész. 1925. XII. 31-ig bezárólag fizetendő 55 L. V. A. Kiskalota. 1925. XII. 31-ig 118 L.; G. K.-nak 1925. XII. 31-ig 85 L.

Beérkezett és nyugtázni kért pénzek: Sch. F. Csanálos 170, ifj. S. D. Köpec 246 (rendben XII. 31-ig), M. A. Szilágyosomlyó 1576'50, P. I. Koly 500, V. F. Magyarlapos 250, N. J. Koronka 120, L. J. Magyar-nemegye 250, K. J. Kőröstárkány 100, Fogy. Szöv. Székelyderzs 316 L.

Ingyen kapja meg idei napfárunkat, ha két új előfizetőt szerez!

A megerőltető tavaszi munkáknál nélkülözhetetlen a 60 év óta bevált és mindenütt használt

KWIZDA-féle FLUID

lovak lábainak ápolására, ha azokat betegségtől meg akarjuk óvni,

KWIZDA-féle

marhapor

KWIZDA-féle

sertéspor

Eredeti csak a

KWIZDA

felirással.

Máskülönben értéktelen hamisítvány.

Ha finom cukorkát akar,
kérjen
MELISSÁT!!
Cluj. Telefon száma ki
6-48. és 6-64.

Apróhirdetések.

Elsősorban protestáns olvasóinknak: **Dr. Kiss Elek** — Carpenter, Badd. hizmus És Kereszténység. Ára a pénz előre beküldésével 135, utánvétellel 140 L. **Dr. Kiss Elek**, Az Isteni Törvény Utja. Ára a pénz előre beküldésével 220, utánvétellel 225 L. Megrendelhető: **A Minerva Könyvkereskedése, Cluj—Kolozsvar, Str. Regina Maria 1. sz. alatt.**

Előfizetési felhívás. Tisztelettel és szeretettel hozom tudomására az olvasó társadalomnak, hogy a „Kurucok nagy napjai” című elbeszélésekből álló kötetemet a nagy nyilvánosság elé szeretném bocsátani. Előreláthatólag csak korlátozott számban fog a kérdéses könyv megjelenni és könyvárusi forgalomban nem kerül s ezért, akik a magyar írásnak barátai, kedvelői és pártolói: és akik könyvemet meg akarják szerezni, azok megrendelésüket tudassák velem július 31-ig, hogy a technikai munkálatok megkezdhessék. A terjedelmes elbeszélés-kötet ára 60 leu lesz. Szalacsvár **Rácz Imre, Zälau—Zilah, r. k. plebáni.**

Keresek nagyobb tétel régi és 15-20 waggon új szénát, előbbi lehet préseltlen, utóbbi préselve. Szives ajánlatokat az ár megjelölésével ab feladó írólomás a **kladdhivatal továbbít.**

A kolozspatai ref. egyház eladó volt kolozspatai grófi kastélyból 3 kályhát (1 fehér porcellán, 2 szép cserépkályha) 16,000 L.-ért. Cim: **Kolozspatai Ref. Egyház.**

Eladó **Satul-Cioc** (Csókfalva, J. delul Mures-Turda vm.) községben egy három kövű vizimalom, lakóház és gyümölcsös kerttel, 1 és 1/2 hold kaszával örök áron eladó, azonnal átvehető. **Értekezni lehet a satul-cioci (csókfalvi) körjegyzői irodában.**

Cipészek szaklapja megrendelhető **Babos Károlynál, Cluj—Kolozsvar, Str. Pata 87.**

Babos és Társai
vaskereskedése
Regina Maria
21. sz.

Legjobban felszerelt gazdasági gép, eke, borona és alkatrész raktár, vadásztöltények.

A szerkesztésért felel:
GYALLAY DOMOKOS.
A kiadásért felel:
PETRES KÁLMÁN
kl-dóhivatali igazgató.